

Peter Fox OBE AS

Aelod o'r Senedd dros
Fynwy

Member of the Senedd for
Monmouth

Huw Irranca-Davies AS,
Cadeirydd y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad

19 Mai 2023

Annwyl Huw,

Y Bil Bwyd (Cymru) – ymateb i adroddiad Cyfnod 1 y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad

Hoffwn ddiolch i'r Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad am ei waith craffu ar y Bil Bwyd (Cymru) ("y Bil") yn ystod Cyfnod 1 ac am yr adroddiad a gyhoeddwyd ar 11 Mai 2023.

Rwyf wedi nodi fy ymateb i argymhellion y Pwyllgor yn Atodiad A.

Er na fu'n bosibl i mi dderbyn holl argymhellion y Pwyllgor, rwy'n gobeithio y bydd yr ymateb hwn yn ddefnyddiol i chi. Byddaf hefyd yn ysgrifennu at Gadeiryddion y Pwyllgor Cyllid a Phwyllgor yr Economi, Masnach a Materion Gwledig mewn perthynas â'u Hadroddiadau Cyfnod 1, a byddaf yn anfon copïau o'r llythyrau at Gadeiryddion y tri Phwyllgor.

Cofion cynnes

Peter Fox, AS Mynwy

Yr Aelod sy'n gyfrifol am y Bil Bwyd (Cymru)

Senedd Cymru

Bae Caerdydd, Caerdydd, CF99 1SN
Peter.Fox@Senedd.Cymru

Senedd Cymru

Cardiff Bay, Cardiff, CF99 1SN
Peter.Fox@Senedd.Cymru

0300 200 7298

@Peterfox_ms

@PeterFox61

Peter Fox AS

Atodiad A

Ymateb gan Peter Fox, AS, i Adroddiad Cyfnod 1 y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad ar y Bil Bwyd (Cymru)

Argymhelliad 1. Fel rhan o'i adolygiad o'r weithdrefn Bil Aelod, dylai'r Pwyllgor Busnes ymchwilio i ddichonoldeb cyflwyno proses fwy dryloyw ar gyfer ymgysylltu rhwng Llywodraeth Cymru, ei swyddogion ac Aelodau o'r Senedd sydd wedi sicrhau caniatâd i fwrw ymlaen i gyflwyno Bil Aelod.

Ymateb: Nodwyd

Rwy'n croesawu'r argymhelliad hwn yn fawr. Rwy'n deall, ac yn derbyn, bod angen i'r broses ar gyfer cyflwyno deddfwriaeth sylfaenol i'r Senedd fod yn gadarn – ac mae hynny'n cynnwys Biliau Aelodau. Fodd bynnag, mae'n anodd i Aelodau unigol o'r Senedd fodloni gofynion Rheol Sefydlog 26.6 yn llawn heb ymgysylltu â swyddogion Llywodraeth Cymru a chael cymorth ganddynt.

Er mai Aelodau'r Senedd sy'n gyfrifol am ddatblygu'r polisi a drafftio Biliau Aelodau, yn y rhan fwyaf o achosion y Llywodraeth fydd yn gorfod rhoi'r ddeddfwriaeth ar waith ar ôl iddi ddod i rym.

Mewn perthynas â Bil Bwyd (Cymru), roedd angen rhoi hyblygrwydd i Lywodraeth Cymru (er enghraifft) lunio'r Strategaeth Fwyd Genedlaethol, neu osod y targedau bwyd. Bydd mwy o gyfathrebu rhwng Llywodraeth Cymru, ei swyddogion a'r Aelod yn sicr yn helpu i ddatblygu'r ddeddfwriaeth.

Ar ôl cael y profiad o ennill y balot a sicrhau caniatâd i symud ymlaen, byddwn yn barod i fwydo i mewn i unrhyw adolygiad ehangach o Filiau Aelodau y gallai'r Pwyllgor Busnes ei gynnal.

Argymhelliad 2. Dylai'r Aelod sy'n gyfrifol gyflwyno gwelliant i'r Bil i ddarparu bod yn rhaid cyhoeddi canllawiau statudol i gyrff cyhoeddus ar sut mae'r dyletswyddau a osodir arnynt gan y Bil yn rhyngweithio â'u dyletswyddau presennol o dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

Ymateb: Derbyn

Rwy'n cydnabod y pryderon a godwyd yn ystod Cyfnod 1 ynghylch sut byddai darpariaethau'r Bil yn rhyngweithio â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru). Er fy mod i o'r farn y byddai'r ddwy Ddeddf yn gweithio'n ddi-dor gyda'i gilydd, gallaf weld mantais cyhoeddi canllawiau statudol i gyrff cyhoeddus yn nodi sut byddai'r dyletswyddau o dan y Bil Bwyd yn rhyngweithio â dyletswyddau presennol o dan Ddeddf Cenedlaethau'r Dyfodol. Gan hynny, byddaf yn cyflwyno gwelliant yng Nghyfnod 2 at y diben hwn.

Argymhelliad 3. Dylai'r Aelod sy'n gyfrifol gyflwyno gwelliant i'r Bil i ddileu adran 2 o'r Bil, sy'n nodi'r nod bwyd sylfaenol.

Ymateb: Gwrthod

Rwyf o'r farn bod cynnwys y nod bwyd sylfaenol yn darparu gweledigaeth gyffredinol ar gyfer y system fwyd yng Nghymru, yn ogystal â gweithredu fel pwynt angori y bydd polisi a grëwyd drwy'r Bil yn ceisio ei gyflawni. Nid wyf yn cytuno y dylid dileu hyn o'r Bil.

Datblygwyd y Bil yn dilyn ymgysylltu ac ymgynghori helaeth â rhanddeiliaid ledled Cymru. Cynhwyswyd y nod bwyd sylfaenol trosfwaol hwn yn y Bil drafft mewn ymateb i drafodaethau a gefais gyda rhanddeiliaid a oedd yn teimlo bod angen nodi egwyddor allweddol yn y Bil.

Yn yr ymgynghoriad ar y Bil drafft, roedd 59% o'r rhai a ymatebodd yn cytuno y dylid cynnwys nod bwyd sylfaenol wedi ei ategu gan nodau bwyd eilaidd. Dim ond 8% o'r rhai a ymatebodd oedd yn anghytuno â'r dull hwn. Mynegwyd safbwyntiau am fanylion a ffocws y nod bwyd sylfaenol, ac roedd y mwyafrif o randdeiliaid o blaid ei gynnwys.

Amlygodd trafodaethau yn ystod gwaith craffu Cyfnod 1 Pwyllgor yr Economi, Masnach a Materion Gwledig unwaith eto fod safbwyntiau gwahanol ymhlith rhanddeiliaid ar fanylion y prif nod bwyd, ond nid oedd galw am ei ddileu.

Argymhelliad 4. Dylai'r Aelod sy'n gyfrifol amlinellu'r dulliau a ddefnyddir i roi gwybodaeth lawn a chynhwysfawr i gyrff cyhoeddus am y nodau bwyd eilaidd, a sut y maent i'w dehongli.

Ymateb: Derbyn

Wrth ddrafftio'r Bil, rhagwelwyd y byddai'r Comisiwn yn mynd ati'n rhagweithiol i ddarparu gwybodaeth i gyrff cyhoeddus wrth iddynt gyflawni ei swyddogaethau o ddydd i ddydd. Nod y fframwaith statudol a nodir yn y Bil yw hyrwyddo cydweithrediad parhaus rhwng y Comisiwn a'r gyrff cyhoeddus perthnasol.

Mae adran 10 o'r Bil yn nodi swyddogaethau Comisiwn Bwyd Cymru. Mae'r rhain yn cynnwys datblygu (a chynorthwyo gyrff cyhoeddus i ddatblygu) polisiau mewn perthynas â materion bwyd; yn ogystal â chynghori, hysbysu a chynorthwyo gyrff cyhoeddus mewn perthynas â materion bwyd. Mae swyddogaethau'r Comisiwn Bwyd hefyd yn cynnwys, yn benodol, swyddogaeth i:

(d) darparu trosolwg ac adolygiad o berfformiad y gwaith o arfer swyddogaethau gyrff cyhoeddus mewn perthynas â'r nodau bwyd a'r targedau bwyd;

Mae adran 18 o'r Bil yn darparu y caiff gyrff cyhoeddus ymgynghori â'r Comisiwn Bwyd, Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol, neu bersonau priodol eraill, cyn gwneud cynllun bwyd. Byddai hyn yn cynnwys ceisio cyngor ar y nodau bwyd.

Rwyf o'r farn bod y swyddogaethau hyn yn darparu'r mecanweithiau a ddefnyddir i roi'r holl wybodaeth sydd ei hangen ar gyrrff cyhoeddus ynghylch sut dylid dehongli'r nodau bwyd, er mwyn iddynt allu datblygu a gwneud eu cynlluniau bwyd lleol.

Argymhelliad 5. Dylai'r Aelod sy'n gyfrifol gyflwyno gwelliant i adran 3(3) o'r Bil fel bod y ddyletswydd i ymgynghori cyn diwygio'r disgrifiadau o'r nodau bwyd eilaidd yn gymwys i gyrrff priodol eraill yn ogystal â Chomisiwn Bwyd Cymru.

Ymateb: Derbyn

Fel y nodir yn fy llythyr at y Pwyllgor ar 8 Mawrth 2023, y bwriad drwy'r Bil yw y bydd Comisiwn Bwyd Cymru yn arwain y gwaith ar fwrw ymlaen â'r nodau bwyd, gan chwarae rhan ganolog fel y corff mae Gweinidogion Cymru yn troi ato am gyngor a gwybodaeth. Dyna pam ei bod yn ofynnol i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r Comisiwn cyn diwygio unrhyw un o'r disgrifiadau o'r nodau bwyd eilaidd.

Nid yw'r gofyniad hwnnw yn atal Gweinidogion Cymru rhag gofyn am farn cyrff a rhanddeiliaid eraill hefyd. Er enghraifft, os bydd Gweinidogion Cymru yn penderfynu diwygio'r disgrifiad o nod bwyd eilaidd yr amgylchedd, gallant ofyn am farn Cyfoeth Naturiol Cymru (er enghraifft) yn ogystal â'r Comisiwn Bwyd.

Fodd bynnag, fel yr wyf hefyd wedi ei nodi yn fy llythyr, os oes consensws ymhlith y Pwyllgor fod angen nodi ar wyneb y Bil y gellir neu bod rhaid ymgynghori â phersonau priodol eraill cyn diwygio'r disgrifiadau, yna mae hyn yn rhywbeth y byddwn yn ystyried ei wneud drwy welliannau yng Nghyfnod 2.

Argymhelliad 6. Dylai'r Aelod sy'n gyfrifol gyflwyno gwelliant i adran 4(5) o'r Bil i ddarparu bod yn rhaid i'r rheoliadau cyntaf sy'n gosod un neu fwy o dargedau ar gyfer pob nod bwyd eilaidd gael eu gwneud a dod i rym o fewn dwy flynedd ar ôl i adran 4 ddod i rym.

Ymateb: Derbyn

Fel y nodir yn fy llythyr at y Pwyllgor ar 8 Mawrth 2023, cytunaf fod angen y gwelliant hwn. Fy mwriad yw cyflwyno'r gwelliant hwn yng Nghyfnod 2.

Argymhelliad 7. Dylai'r Aelod sy'n gyfrifol gyflwyno gwelliant i'r Bil i ehangu'r ddyletswydd yn adran 5 o'r Bil i ymgynghori â Chomisiwn Bwyd Cymru i gynnwys cyrff y mae Gweinidogion Cymru yn eu hystyried yn briodol i ymgynghori â hwy hefyd.

Ymateb: Derbyn

Mae'n ymddangos bod y manylion yn adroddiad y Pwyllgor yn awgrymu bod y pryderon ynghylch Adran 5(1)(b) o'r Bil yn ymwneud â chynnwys y ddyletswydd i Weinidogion Cymru ofyn am gyngor gan "personau eraill y mae Gweinidogion Cymru yn ystyried eu bod yn annibynnol a bod ganddynt arbenigedd perthnasol".

Er bod yr argymhelliad hwn yn ceisio ehangu adran 5 o'r Bil i gynnwys cyrff mae Gweinidogion Cymru o'r farn ei bod yn briodol ymgynghori â hwy **hefyd**, mae'n ymddangos bod y naratif yn yr adroddiad, ac yn y sesiwn graffu, yn awgrymu y byddai'r gwelliant rydych chi'n dymuno ei gyflwyno mewn gwirionedd yn dileu'r cyfeiriad at 'bersonau eraill y mae Gweinidogion Cymru yn ystyried eu bod yn annibynnol a bod ganddynt arbenigedd perthnasol' a rhoi cyfeiriad yn ei le at 'bersonau eraill y mae Gweinidogion Cymru o'r farn eu bod yn briodol'.

Fel y dywedais wrth y Pwyllgor yn ystod y sesiwn graffu, roedd hwn yn faes yr oedd angen i ni fyfyrto ymhellach arno i sicrhau nad oeddem yn eithrio rhywun a allai gyfrannu'n ddefnyddiol neu rywun y gallai'r Llywodraeth fod eisiau ymgynghori ag ef. Gan hynny, byddwn yn barod i gyflwyno gwelliant yng Nghyfnod 2, fel y nodais uchod.

Argymhelliad 8. Dylai'r Aelod sy'n gyfrifol gyflwyno gwelliant i adran 17 o'r Bil i ymestyn y cyfnod o amser lle dylai corff cyhoeddus gyhoeddi cynllun bwyd lleol, o ddwy flynedd ar ôl i'r Bil ddod i rym i dair blynedd ar ôl y dyddiad hwnnw.

Ymateb: Derbyn

Rwy'n cytuno â'r pwyllgor y byddai ymestyn y cyfnod pan ddylai cyrff cyhoeddus gyhoeddi eu cynlluniau bwyd yn lleihau'r risg o roi pwysau ychwanegol ar gyrff cyhoeddus os nad yw Llywodraeth Cymru wedi gallu cyhoeddi'r cynllun bwyd cenedlaethol mewn da bryd.

Fel yr amlinellais i'r Pwyllgor, mae y tu hwnt i amgyffred na allai Llywodraeth lunio strategaeth fwyd o fewn dwy flynedd, ond byddai'r gwelliant a awgrymir yn lleihau risg pe bai hynny'n digwydd.

Argymhelliad 9. Dylai'r Aelod sy'n gyfrifol ddarparu enghreifftiau o amgylchiadau lle gall Gweinidogion Cymru dynnu corff cyhoeddus oddi ar y rhestr o gyrff cyhoeddus yn adran 22(1) o'r Bil.

Ymateb: Gwrthod

Fel y'i drafftwyd ar hyn o bryd, dim ond rhestr gyfyngedig o gyrff cyhoeddus sydd wedi ei chynnwys ar wyneb y Bil. Ni allaf feddwl am amgylchiadau lle byddai'r cyrff cyhoeddus hynny a restrir eisoes yn cael eu dileu o Adran 22(1).

Fodd bynnag, mae adran 22(2) o'r Bil hefyd yn caniatáu i Weinidogion Cymru ychwanegu cyrff cyhoeddus at y rhestr. Mae'n bosibl felly y gall y rhestr o gyrff cyhoeddus edrych yn wahanol dros amser.

Heb wybod pa gyrff y gellid eu hychwanegu at y rhestr, ni fyddai'n bosibl rhoi enghreifftiau penodol o'r amgylchiadau a allai arwain at eu tynnu oddi ar y rhestr. Mae'r darpariaethau a nodir yn Adran 22(2) o'r Bil (y caniateir i gyrff cyhoeddus gael eu dileu) wedi eu cynnwys yn y Bil er mwyn diogelu'r adran benodol hon o'r ddeddfwriaeth yn y dyfodol. Os cyfyd amgylchiadau lle bernir ei bod yn briodol dileu corff cyhoeddus, mae'r ddarpariaeth yno.

Yn gyffredinol, rhaid i bob corff cyhoeddus (gan gynnwys unrhyw gorff ychwanegol a ychwanegwyd) gyhoeddi adroddiadau o bryd i'w gilydd yn asesu effeithiolrwydd ei gynllun bwyd lleol, ac yn benodol,

y cyfraniad mae wedi ei wneud at hyrwyddo'r nodau bwyd a chyflawni'r targedau bwyd. Dros amser, gall yr adolygiadau cyfnodol hynny bwysleisio nad yw gosod dyletswydd ar gorff penodol i gynhyrchu cynlluniau bwyd lleol yn cyd-fynd â gwaith neu swyddogaethau'r corff hwnnw. Gellid gwneud y penderfyniad wedyn i dynnu'r corff hwnnw oddi ar y rhestr.

Argymhelliad 10. Dylai'r Aelod sy'n gyfrifol nodi'r anfanteision o ddarparu yn adran 22(5)(b) o'r Bil bod yn rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â pherson sydd i'w dynnu oddi ar y rhestr o gyrff cyhoeddus yn adran 22(1) o'r Bil.

Ymateb: Gwrthod

Mae'r drafftio a ddefnyddir yn adran 22 o'r Bil yn gyson ag enghreifftiau eraill o ddeddfwriaeth Cymru gan gynnwys adran 52(4) o Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.

Bydd angen ymgynghori bob amser er mwyn ychwanegu corff at y rhestr o gyrff cyhoeddus, er mwyn rhoi gwybod i'r corff hwnnw am unrhyw gyfrifoldeb ychwanegol y bydd yn ddarostyngedig iddo. Nid yw tynnu corff oddi ar y rhestr yn gosod cyfrifoldebau ychwanegol ar y corff hwnnw, dim ond dileu'r dyletswyddau hynny, felly ni fydd angen ymgynghori â nhw bob amser.

Yn ogystal, mae adran 22(5)(c) yn darparu, wrth wneud Rheoliadau i dynnu corff cyhoeddus oddi ar y rhestr, fod yn rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori ag unrhyw bersonau maent o'r farn eu bod yn briodol, a fydd, yn ôl pob tebyg, yn cynnwys y corff sy'n cael ei dynnu oddi ar y rhestr.

Gan hynny, nid wyf o'r farn ei bod yn ofynnol gosod dyletswydd ar wyneb y Bil bod yn rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r personau hynny sy'n cael eu tynnu oddi ar y rhestr. Byddwn yn dweud bod amlinellu fy ymresymiad yn fwy priodol nag amlinellu anfanteision rhywbeth nad oes ei angen (yn fy marn i).